

कापूस हंगाम २०२३ – २४: साप्ताहिक पीक सल्ला
(कालावधी ०८ ऑगस्ट ते १४ ऑगस्ट २०२३)

महाराष्ट्र	प्रत्यक्ष पाऊस (मिमी)					पडणाऱ्या पावसाचा अंदाज (मिमी)					पीक सल्ला
	ऑगस्ट					ऑगस्ट					
दिनांक	04	05	06	07	08	10	11	12	13	14	
धुळे	1	1.5	2.5	0	0	5	5	7	7	6	अकोला: पेरणी केलेले पीक ३५ ते ४० दिवसांचे असून शाखिय वाढ अवस्थेत आहे. डवरा चालवणे, तण काढणे आणि खत टाकणे सुरु आहे. उशिरा पेरणी केलेल्या कपाशीवर तणांचा प्रादुर्भाव जास्त आहे. काही शेतात गवताळ रुंद पानांचे तण विशेषतः सायपरसरोटंडस हे ठळकपणे आढळतात. काही कापसाच्या शेतात कॉमेलिना प्रजातीच्या तणांचा मोठ्या प्रमाणात प्रादुर्भाव आढळतो. कीट आणि रोगांचा प्रादुर्भाव नाही परंतु रसशोषक कीटकांचा प्रादुर्भाव उशिरा पेरणी केलेल्या कपाशीमध्ये आर्थिक नुकसान पातळी खाली आहे. नांदेड: बागायती भागात पेरलेली पिके २८ ते ५२ दिवसांचे असून शाखिय वाढ ते चौरस निर्मिती अवस्थेत आहे. सायनाडों डॅक्टिलॉन, सायपेरुस रोटंडस, डायजेरिया अर्वेन्सिस, मेरेमिया मेर्गिनाटा, झॅन्थियम स्ट्रुमेरिअम, कॅसिएटोरा, अकॅलिफा इंडिका, अचिरॅन्थेसेस्पेरा, अल्टरनॅथेरे सेसिलिस, एक्लिपटा अल्बा, पार्थेनिअम हिस्टेरोफोरस, फायलॅन्थस निरुरी, डीजीटेरिया सांगुइनालीस, डायनेब्रा
नंदुरबार						9	10	7	7	6	
जळगाव	3	0	12	4	0	4	9	10	5	3	
अहमदनगर	0	0.8	1.6	0	0	6	6	7	5	6	
औरंगाबाद	1	2	1.5	0.7	0	2	2	8	2	2	
जालना						1	2	9	6	2	
बीड	0	0	1	0	0	4	2	4	1	3	
नांदेड	0	0	0	0	0	0	2	10	8	7	
परभणी	0	0	0	0	0	1	1	8	1	1	
हिंगोली	0	0	0	0	0	3	2	7	4	1	
बुलढाणा	0	0	15	3	0	2.9	0.6	8.5	9.3	2	
अकोला	3.2	0.5	0.2	1.8	0	5.4	2.3	8	8.7	3	
वाशीम	0	0	3	0	0	2.8	2.3	4.4	6.9	5	
अमरावती	4.6	1.2	9.4	0	0.4	6.6	1.7	8.7	9.3	4	
यवतमाळ	2.4	0.3	0	1	0	4.2	1.8	3.8	8.7	3	
वर्धा	9.8	0	19.9	0	0	2.4	0.5	1.6	4.3	3	
नागपूर	9.4	3.5	2.2	2.1	0.9	0.6	0	3.2	4.2	2	
चंद्रपूर	2.6	9.8	0	0	0	2.4	5	0	4.6	2	

रेट्रोफ्लेक्सा, सेटारिया विरीडस या सारख्या तणांचे कपाशीच्या शेतात वर्चस्व आढळून येतात.

- कीट व रोगांचा प्रादुर्भाव नाही परंतु मावा व तुडतुड्यांचा प्रादुर्भाव असून तो आर्थिक नुकसान पातळी खाली आहे.

राहुरी:

- पीक ४१ ते ६६ दिवसांचे असून दिवसांचे असून शाखिय वाढ ते फुले येण्याच्या अवस्थेत आहे.
- रस शोषक कीटकांचा प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळी वर आहे.
- हरयाली, पार्थेनियम इत्यादी तणांचा शेतात प्रादुर्भाव आढळला आहे.
- मायलोसेरस भुंग्यामुळे कापसाचे एक ते दोन टक्के नुकसान झाले आहे.

पीक सल्ला :

- अकोला येथे, पेरणीच्या ४५ ते ५० दिवसानंतर शेतकऱ्यांना नियमित अंतराने कपाशीच्या शेतात ओलावा संवर्धनासाठी कुदळाच्या टायनाला दोरी बांधून नांगरण्याचा सल्ला दिला जातो. जेथे अतिवृष्टी झाली असेल तेथे शेतातील अतिरिक्त पाणी काढून टाकावे. उगवल्यानंतर रुंद पानांच्या तणांसाठी पेरणीच्या २५ - ३० दिवसानंतर तणनाशक पायरिथिओबॅक सोडियम १० % ईसी @१२.५ ते १५ मिलि/१० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. आणि गवताळ तणांच्या नियंत्रणासाठी क्विजालॉफॉप इथाइल ५% ईसी @२० मिलि/१० लिटर पाण्यात मिसळून किंवा ब्रॉड स्पेक्ट्रम तणांच्या व्यवस्थापनासाठी पेरीथिओबॅकच सोडियम ६% ईसी + क्विजालॉफॉप

इथाइल ४ % ईसी @ २०-२५ मिली/१० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. शेतातील जास्तीचे पाणी काढून टाकल्यानंतर कपाशीमध्ये डवरा मारणे आणि तण काढणे यासारख्या आंतरमशागतीच्या क्रिया कराव्या. बागायती संकरित कापसासाठी ४० किलो नत्र (९० किलो नत्र /हेक्टर) आणि पावसावर आधारित संकरित/हिरसुटम कापसासाठी ३० किलो नत्र (६५ किलो नत्र /हेक्टर) रासायनिक खताचा टॉप ड्रेसिंग डोझचे म्हणून प्रथम विभाजन करावे. कपाशीच्या फुलोऱ्याच्या अवस्थेत २% युरियाची फवारणी ४५ डीएसच्या पहिल्या फवारणीसह करावी. रसशोषक कीटकांचे व्यवस्थापन करण्यासाठी आर्थिक नुकसान पातळीच्या वर आधारित असिटामिप्रोड २० एस पी @ १५ ग्रॅम/हेक्टर ची फवारणी द्यावी. गुलाबी बोंडअळीच्या निरीक्षणासाठी फेरोमोन सापळे @ ५/हेक्टर लावा आणि निंबोळी-आधारित कीटकनाशकांची @ १ लिटर/एकर फवारणी करा. कीड प्रादुर्भावासाठी कापूस क्षेत्राचे प्रतिनिधी म्हणून १४ ते २० झाडांचे निरीक्षण करावे. काही कपाशीच्या शेतात पॅराविल्टची लक्षणे दिसून आली. कॉपर-ऑक्सिक्लोराईड ५० डब्ल्यु पी @ २५ ग्रॅ+१५०-२०० ग्रॅ नत्र १० लिटर पाण्यात मिसळून किंवा कार्बेन्डाझिम ५० डब्ल्यु पी @ १२ ग्रॅम/१० लिटर पाण्यात मिसळून लवकर लक्षणे दिसून येत असलेल्या झाडांच्या मुलांशी द्यावे.

- नांदेड येथे, शेतकऱ्यांना सखल भागात खंदक उघडून अतिरिक्त पावसाचे पाणी काढून टाकण्यासाठी कापूस पिकाला निचरा देण्याचा सल्ला दिला जातो. तण व्यवस्थापनासाठी आंतरमशागतीची कामे पावसावर आणि सिंचनावर असलेल्या कपाशीमध्ये करावी. जर पेरणीच्या वेळेस खताचा

बेसल डोस देण्यात आला नसल्यास पेरणीच्या २०-२५ दिवसांनंतर ४८:६०:६० एनपीके किलो/हेक्टर पावसावर अवलंबून असलेल्या कापूस पिकाला खतांचा बेसल डोस वेळीच द्यावा. पावसावर अवलंबून असलेल्या कापसासाठी ३० डीएस दराने ३६ किलो नत्र प्रति हेक्टरी टॉप ड्रेसिंग द्यावे. ओल्या मातीच्या स्थितीत, जेथे हाताने तण काढणे शक्य नाही, तेथे जर शेतात प्रामुख्याने गवताळ तणांचा प्रादुर्भाव झाला असेल तर उगवल्यानंतर २५-३० डीएस प्रमाणे क्विझालोफॉप इथाइल ५% ईसी @२ मिलि/लिटर पाणी, आणि रूंद पाने असलेल्या तणांचा प्रादुर्भाव झाला असेल तर पायरीथिओबॅक सोडियम १०% ईसी @ १.२५ मिलि/लिटर पाणी तणनाशकांचा वापर करावा. किंवा पायरीथिओबॅक सोडियम ६% ईसी + क्विझालॉफॉप इथाइल ४% ईसी @ २-२.५मिलि/लिटर पाणी गवताळ आणि रूंद-पालीदार तणांच्या नियंत्रणासाठी वापर करावा. पावसाची परिस्थिती लक्षात घेऊन रसशोषक किडींचा बंदोबस्त करण्यासाठी बुप्रोफेन्झिन २५ एस सी @ २० मिली किंवा थायमेथॅक्सम २५ डब्ल्यूजी @ २ ग्रॅम/१० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. अधूनमधून ओल्या आणि कोरड्या कालावधीमुळे मॅक्रोफोमिनाफेसेओलिना (आर. बॅटाटिकोला) मुळे, खोड आणि पानांमध्ये संसर्ग होऊ शकतो आणि या ताणामुळे काही भागांमध्ये रोपांची वाढ खुंटणे आणि कोरड्या मुळांचा सडणे हा रोग होऊ शकतो. रोगसूचक झाडे लवकरात लवकर बरी होण्यासाठी कार्बेन्डाझिम ५० डब्ल्यूपी @१२ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून झाडांच्या मुळाशी द्यावे. गुलाबी बॉडअळीच्या निरीक्षणासाठी फेरोमोन सापळे @५/हेक्टर लावा.

- राहुरी येथे शेतकऱ्यांना वेळेवर आंतरमशागतीची कामे करण्याचा सल्ला दिला जातो. ओल्या मातीच्या स्थितीत, जेथे हाताने तण काढणे शक्य नाही, तेथे जर शेतात प्रामुख्याने गवताळ तणांचा प्रादुर्भाव झाला असेल तर

